ТЫЗЭКЪОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

Голос адыга

1923-рэ илъэсым гъэтхапэм къыщегъэжьагъэу къыдэкІы

№ 96 (21825)

2019-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

МЭКЪУОГЪУМ и 4

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП къыхэтыутыгъэхэр ыкІи нэмыкІ къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Лъэпкъ искусствэр – тибаиныгъ

Лэгъупышхор Мыекъуапэ къащэжьыгъ

1982-рэ илъэсым музеим иэкспедицие хэтхэм Улапэ къыщагъотыгъэгъэ лэгъупышхор джырэ нэс Москва щыІагъ. Адыгэ лъэпкъым итарихъ епхыгъэ хьалэмэтыр Мыекъуапэ къащэжьыгъ.

КъокІыпІэм щыпсэухэрэ лъэпкъхэм яискусствэкІэ Къэралыгъо музеим иэкспедицие 1982-рэ илъэсым лэгъуп зэфэшъхьафхэр Улапэ къыщигъотыгъэх.

— Нарт къэбархэм яхьылІагъэу Хьадэгъэлэ Аскэр я 7-рэ томым къыщитхыгъ урым тарихъ шІэныгъэлэжьэу Геродот изэфэхьысыжьхэр, — къытиІуагъ Адыгеим иархеолог цІэрыІоу Улапэ Іоф щызышІэгъэ экспедицием хэтыгъэ Тэу Аслъан. — Джэрз щэбзапэмэ ахэшІыкІыгъэ лэгъупышхор адыгэмэ ячІыгу къыщагъотыгъ, адыгэмэ яй.

Илъэс 2500-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, лэгъупышхор тилъэпкъэгъухэм ашІыгъагъ. 1982-рэ илъэсым экспедицием пэщэныгъэ дызезыхьэгъэ Александр Лесковыр зэхэщэн Іофыгъохэм апылъыгъ. Лэгъупышхом фыкъуагъэ фэмыхъоу Москва нагъэсыным фэшІ Тэу Аслъан къыІуагъэм дырагъашти, машинэ щэрэхьитІумэ лэгъупышхор атепхыхьагъэу Москва нагъэсыгъагъ.

КъокІыпІэм щыпсэухэрэ лъэпкъхэм яискусствэкІэ Къэралыгъо музеему Москва дэтым ипащэу Александр Седовым республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр» фэтхагъ. ЛъэІу тхылъым къыщиІощтыгъ лэгъупышхор итарихъ чІыгу ащэжьынышъ, музеим икъутамэ чІагъэуцо зэрашІоигъор.

Мыекъуапэ дэт музеим ипащэу Кушъу Нэфсэт, Адыгэ Хасэр, нэмыкІхэм зэхэщэн Іофыгъохэр агъэцэкІагъэх. Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ижурналистхэм Тэу Замирэ япащэу «Нартхэм ялэгъуп хьалэмэт» зыфиІорэ фильмэр тырахыгъ, телевидениемкІэ къагъэлъэгъуагъ. Лэгъупышхом ехьылІэгъэ тхыгъэхэр гъэзетэу «Адыгэ макъэм» къыхиутыгъэх, къэбарым цІыфхэр щагъэгъозагъэх.

Илъэс 37-рэ тешІагъэу лэгъупышхом итарихъ чІыгу рагъэгъотыжьыгъ. Музеим тыгъуасэ зэІукІэу щыкІуагъэм Кушъу Нэфсэт, Тэу Аслъан къыщыгущыІагъэх. Адыгэхэм ятарихъ куоу хэхьэгъэ пкъыгъор лъэгъупхъэу музеим чІэтыщт. СурэтышІ модельер цІэрыІоу СтІашъу Юрэ къыззэрэтиІуагъэу, лэгъупышхом музеим икъэгъэлъэгъонхэр къыгъэбаищтых.

Джэрз лэгъупышхор джэрзым зэрэхашІыкІыгъэр дахэу къэлъагъо. КъокІыпІэм щыпсэухэрэ лъэпкъхэм яискусствэкІэ Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтым непэ сыхьатыр 3-м зэІукІэу щыкІощтым лэгъупышхом ехьылІэгъэ шІэжь къэбархэр къыщаІотэщтых, тарихъыр зышІогъэшІэгъонхэр зэхэщакІохэм музеим рагъэблагъэх.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Сурэтым итхэр: **лэгъупышхор музеим къызащэжьым апэу еплъыгъэхэм ащыщхэр.**

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъу лъапІэхэр!

2019-рэ илъэсым ия II-рэ илъэсныкъо кІэтхэгъур макІо.

Гъэзетэу «Адыгэ макъэр» мыщ фэдэ уасэхэмкІэ почтэм иотделениехэм къащишъутхыкІын шъулъэкІыщт:

индексэу П 4326-рэ зиІэр — **сомэ 869-рэ чапыч 88-кІэ;**

индексэу П 3816-рэ зиІэр — **сомэ 851-рэ чапыч 32-кІэ.**

Къалэу Мыекъуапэ щыпсэухэрэ гъэзетеджэхэр!

Редакциием хэт киоскым «Адыгэ макъэм» **соми 150-кІэ** шъущыкІэтхэн шъулъэкІыщт. (Мыщ щыкІатхэхэрэм киоскым ежь-ежьырэу гъэзетыр чІахыжьызэ ашІыщт).

Къалэу Мыекъуапэ дэт хъызмэтшІапІэхэу, организациехэу, учреждениехэу **корпоративнэ шІыкІэм тетэу гъэзет экземпляр 15-м** къыщымыкІэу къизытхыкІыхэрэр редакциием **сомэ 240-кІэ** щыкІэтхэнхэ алъэкІыщт.

Университетхэу, институтхэу, еджапІэхэу корпоративнэ шІыкІэм тетэу гъэзет экземпляр 15-м къыщымыкІэу къизытхыкІын зимурадхэр редакциием **соми 150-кІэ** щыкІэтхэнхэ алъэкІыщт. Мыхэм яІофшІапІэхэм къыратхыкІыгъэ гъэзетхэр редакциием афищэжьыщтых.

ШъукІатх лъэпкъ гъэзетым!

Мэкъуогъум и 5-р — Бирам мэфэкІ

Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэ быслъымэнхэу лъытэныгъэ зыфэтшІыхэрэр!
ТичІыпІэгъу лъапІэхэр!

НэкІмэзэ мэзэ лъапІэр шъуухи Бирам мэфэкІышхом шъузэрэтехьагъэм фэшІ тыгу къыддеІэу тышъуфэгушІо!

Зэрэдунаеу щыхагъэунэфыкІырэ мэфэкІым диныр зылэжьыхэрэм агухэм шІошъхъуныгъэ-гугъапІэ къырелъхьэ, ислъам диным ыкупкІ шъыпкъэу щыт цІыфыгъэ шэпхъэ дахэхэм арыгъозэнхэм ар къыфэджэ. Бирамым цІыфхэр шІум фещэх, щэІагъэ яІэным, зэгурыІоныгъэ, гукІэгъу ахэлъыным, ягупсэхэм ыкІи къапэблагъэхэм анаІэ атырагъэтыным фегъасэх.

ЦІыф лъэпкъ зэфэшъхьафхэм къахэкІыгъэхэу ыкІи дин зэфэшъхьафхэр зылэжьхэу республикэм щыпсэухэрэм азыфагу илъ зэгурыІоныгъэ-цыхьэзэфэшІыныгъэр джыри нахь зэрэпытэщтым, гукІэгъумрэ шІушІэнымрэ нахь зызэраушъомбгъущтым тицыхьэ телъ.

Республикэм щыпсэурэ быслъымэнхэм псауныгъэ пытэ, насып, щыІэкІэшІу яІэнэу, Іофышіоу рахьыжьэрэ пэпчъ гушІуагъо хагъотэнэу, гъэхъагъэхэр ашІынхэу афэтэІо!

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ КЪУМПІЫЛ Мурат
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхьаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шъолъырымрэ ащыпсэухэрэ быслъымэнхэм афэкІо

Алахьэу ГукІэгъушІэу, гукІэгъу зыхэлъым ыцІэкІэ!

Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шъолъырымрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм я Диндэлэжьапіэ иІофышІэхэм ацІэкІи, сэ сшъхьэкІи Бирам мэфэ лъапІэр къызэрихьэрэм фэгъэхьыгъэу зэкІэ быслъымэнхэм сафэгушІо!

Бирам мэфэкІыр анахь мэфэкІ лъапІэу щыІэхэм ащыщ. ШхьэкІэфагъэ ахэлъыным, зэфэгумэкІыжьыным цІыфхэр ащ фегъасэх.

Алахь Закъом селъэІу быслъымэнэу дунаим тетхэм мамырныгъэрэ зэгурыІоныгъэрэ къытхилъхьанэу, насыпрэ щыІэкІэ дахэрэ къытитынэу. Мы мэзэ лъапІэм тинэкІ нэмазхэр, титхьэлъэІухэр, тишІушІагъэхэр къабыл тфишІынэу Алахьым селъэІу.

Алахьым мы Бирам мэфэ нэфынэм хъярэу, гушІуагъоу хэлъыр къыжъунигъэсынэу сышъуфэлъаІо!

Адыгэ Республикэмрэ Пшызэ шъолъырымрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм ямуфтиеу КЪЭРДЭНЭ Аскэрбый

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ иунашъу

Бирам мэфэкІышхор 2019-рэ илъэсым зыщыхагъэунэфыкІыщт мафэр гъэнэфэгъэным ехьылІагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «МэфэкІ мафэхэмрэ шІэжь мафэхэмрэ яхьылІагъ» зыфиІорэм диштэу:

Бирам мэфэкІышхор 2019-рэ илъэсым мэкъуогъум и 5-м хагъэунэфыкІынэу гъэнэфэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 31-рэ, 2019-рэ илъэс
N 141

Щытхъу тхылъ къыфагъэшъошагъ

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум 2019-рэ илъэсым жъоныгъуакІэм и 28-м ышІыгъэ унашъомкІэ иІоф хэшІыкІышхо зэрэфыриІэм, хэбзэгъэуцугъэр къыдэлъытэгъэнымкІэ, цІыфым ифитыныгъэрэ ишъхьафитныгъэрэ якъэухъумэнкІэ, цІыфхэм Адыгэ Республикэм и Конституцие агъэлъэпІэнымкІэ гъэхъэгъэшхохэр зэриІэхэм, гуетыныгъэ фыриІэу Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум Іоф зэрэщишІэрэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум ихьыкумышІэу **Бырдж Заурбый Руслъан ыкъом Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум и Щытхъу тхылъ** къыфагъэшъошагъ.

Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум исекретариат

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

2019-рэ илъэсым иа І-рэ квартал урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэр гъэнэфэгъэным ехьылІагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэр щыгъэнэфэгъэным ехьылІагъ» зыфиІорэм ия 4-рэ статья ия 2-рэ Іахь тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешІы:**

1. 2019-рэ илъэсым иа І-рэ квартал урыпсэунымкІэ анахь ахъщэ макІэр мыщ тетэу гъэнэфэгъэнэу:

1) нэбгырэ телъытэу – сомэ 9300-рэ;

2) Адыгэ Республикэм щыпсэурэ цІыфхэр социальнэ-демографие куп шъхьаІэхэмкІэ зэтеутыгъэхэу:

а) Іоф зышІэхэрэм – сомэ 9915-рэ;

б) пенсионерхэм – сомэ 7650-рэ;

в) кІэлэцІыкІухэм – сомэ 9423-рэ.

2. Официальнэу къызыхаутырэм ыуж мэфи 10 зытешІэкІэ мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 28-рэ, 2019-рэ илъэс
N 131

МЧС-м къеты

Илъэс еджэгъур зэраухырэмрэ Урысыем и Мафэ ихэгъэунэфыкІынрэ япхыгъэ мэфэкІ Іофтхьабзэхэр щынэгъончъэу зэхэщэгъэнхэм тегъэпсыхьэгъэ уплъэкІунхэр Мыекъуапэрэ ащ къыпэІулъхэ псэупІэхэмрэ ащыкІощтых. ОшІэ-дэмышІэ тхьамыкІагъохэм ялъэхъан Іофышіэхэр зэрэзекІощтхэ шІыкІэр ашІэмэ инспекторхэм ауплъэкІущт. ЦІыфхэм ягъэкощынкІэ амалхэу щыІэхэр, машІом игъэкІосэнкІэ псыІыгъыпІэхэм язытет, унэхэм еколІапІэ яІэмэ зэрагъэшІэщт.

МашІом зыкъиштагъэу зышъулъэгъукІэ, телефонэу 01-мкІэ е 101-мкІэ псынкІэу макъэ яжъугъэІу, тхьамыкІагъор къызыщыхъугъэ чІыпІэр тэрэзэу яшъуІу. ІэпыІэгъур къэсыфэ цІыфхэм ягъэкощынкІэ ыкІи машІом игъэкІосэжьынкІэ шъуфэлъэкІыщтыр зэкІэ шъушІэ.

КУШЪУ Рустам.

МэшІогъэкІосэнымкІэ Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ якъэралыгъо инспектор.

Гъогу мафэх!

Сабыигъор хэтрэ цІыфкІи охътэ шІагъу, ар хэти ешІэ ыкІи мы шІошІым къыдырагъэштэщт. Тэри, инхэм, ащ къызэримыгъэзэжьыщтыр тэшІэми, тигуапэу ыкІи а дунай тхъагъом тызэрэхэмыфэжьыщтым макІэу тигъэнэшхъэеу кІэлэцІыкІугъом иІэшІугъэ-лъэпІагъэ бэрэ тыгухэм къащыдэоежьы.

Къытщэхъу ащ дэжьым тыгъэри нахь фэбагъэу, мафэхэри нахь чэф ошъогу къэргъуагъэхэу, тикІэлэцІыкІугъо хэбдзын гори зэрэхэмылъыгъэр дгъэунэфызэ, зэрэщхэныгъэр, зэрэгъэшІэгъоныгъэр кІэтэгъэтхъы.

Мыекъуапэ икІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 9-м къычІатІупщыхэрэм афэгъэхьыгъэу пчэдыжьыпэ мэфэкІ дахэ щыІагъ. Неущ ахэр еджэпІэ пчъэшъхьаІум елъэбэкъонхэшъ, класс нэфынэ зэІухыгъэхэм арыхьащтых. КІэлэегъаджэр къафэхьалэлэу къапэгъокІыщт ыкІи зэкІыгъухэу, шІэныгъэхэм ыкІи нэмыкІ гъэшІэгъоныбэм афэкІощтых.

КІэлэцІыкІу пэпчъкІэ мыр лъэбэкъу къодыеп, зэкІэ ящыІакІэ хъущтыр ащ епхыгъ. Тыгъуасэм фэд ахэр кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм апэу къызащэгъагъэхэр. «Жъогъобын» зыцІэ гъэсэпІэ ІофшІапІэр, ежь сабый жъогъожьыехэм афэдэу, нэфын, гуІэтыпІ; зэ узычІахьэкІэ, нэфынэр, гушІуагъор къыпхахьэх, псынкІэу уесэ. Илъэсхэр зэплъэкІыгъо урамыгъафэу чъагъэх, кІэлэцІыкІухэр мыщ щапІугъэх, щагъэсагъэх: занкІэу гущыІэхэу, орэдхэр ыкІи усэхэр къаІонхэу, зафэпэжьышъоу ыкІи джэмышхыр тэрэзэу аІыгъэу шхэхэу рагъэсагъэх.

Непэ мы кІэлэцІыкІухэм ямэфэкІ. Ахэр зэкІэ гъэкІэрэкІагъэх, чэфых, Іорышіэх. Орэдым орэдыр, усэм усэр якІэсэ кІэлэпІум фэгъэхьыгъэхэу, зыкъэшІыгъо цІыкІухэр къыкІэлъэкІох. ЗэкІэ ны-тыхэм ацІэкІэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм ипащэу ПІатІыкъо Тамарэ Нурбый ыпхъум, анахь дахэу ыкІи якІэсэ кІэлэпІоу Шорэ Аидэ, ащ игуадзэу Даутэ Ларисэ тыгу къыддеІэу чІэтІупщыгъо мэфэкІымкІэ тафэгушІо ыкІи тафэразэу «тхьашъуегъэпсэу!» ятэІо.

ТикІэлэцІыкІухэми зафэтэгъазэшъ, псауныгъэ пытэ яІэу, еджэныр якІасэу, гъэхъагъэхэр ашІынхэу, «гъогу мафэх, насыпышІо шъохъу!» ятэІо.

БЭГЪУШЪЭ Мариет.

Сурэтхэм арытхэр: **Цыргъой Суандэрэ Шъаукъо Динарэрэ; къычІатІупщырэ кІэлэцІыкІухэр.**

АР-м и Парламент

ЗэкIэми къадырагъэштагъ

Урысыем и Къыблэ Парламентхэм я Ассоциацие изичэзыу я XXX-рэ конференцие блэкIыгъэ тхьамафэм къалэу Шъачэ щыкIуагъ. Къыблэ шъолъырым исубъекти 9-мэ япарламентхэм ялIыкIохэу хэлэжьагъэхэм ащыщых АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэри.

Конференциер зэрэкIуагъэм, Адыгеим и Парламент кIэщакIо зыфэхъугъэу ащ къыхилъхьагъэхэм тащигъэгъозагъ ащ ипресс-къулыкъу. ПстэумкIи IофыгIо 60-мэ конференцием щатегущыIагъэх. Ахэр спортым епхыгъэхэ псэуалъэхэр субъектхэм нахьыбэу къащызэIухыгъэнхэм, кIэлэцIыкIухэмрэ ныбжьыкIэхэмрэ япатриотическэ пIуныгъэ, банкхэм яIофшIэн, страхованиемкIэ пенсиехэм, фэгъэкIотэнхэр зиIэхэм чIыгу IахьхэУ аратыхэрэм инженернэ сетеу ащагъэпсыхэрэм апае субсидиехэр федеральнэ бюджетым къыщыдэлъытэгъэнхэм, фэтэрыбэу зэхэтхэм унэхэм яIыгъын пае ахэм ачIэсхэм атырэ ахъщэм ишапхъэхэм ягъэнэфэн, спирт хэмытэу, ау узгъэчэфхэрэ шъонхэр зыныбжь имыкъугъэхэм зэраращэхэрэм, нэмыкIхэм афэгъэхьыгъагъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэм идепутатхэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэм афэшIыгъэнхэ фэе зэхъокIыныгъи 7-мэ кIэщакIо афэхъугъэхэу ЮРПА-м иконференцие халъхьагъэх. Мэкъумэщ чIыгухэр зыпкъ игъэцожьыгъэнхэм, лэжьыгъэшIу къатэу шIыжьыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ джэпсалъэм нэIуасэ фишIыгъэх Къэралыгъо Советым – Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, мэкъумэщ политикэмкIэ, мылъку ыкIи чIыгу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет ипащэу Шъэо Аскэр.

Мэкъумэщ чIыгухэм лэжьыгъэшIу къахьыжьыным пае шIэгъэнхэ фаехэм афэгъэхьыгъэ федеральнэ законыр гъэкIэжьыгъэныр, ащ фытегъэпсыхьэгъэ къэралыгъо программэ зэхэгъэуцогъэныр, лэжьыгъэшIу къатарихъым къыхэнэжьыгъэхэм кIэкIэу къатегущыIагъ, къыткIэхъухьэхэрэ лIэужхэм патриотизмагъэ ахэлъхьэгъэным мы зэхъокIыныгъэр зэрэфытегъэпсыхьагъэр кIигъэтхъыгъ.

ГъэсэныгъэмкIэ, наукэмкIэ, ныбжьыкIэ IофхэмкIэ, спортымкIэ, СМИ-кIэ ыкIи общественнэ организациехэм адырыIэхэ зэпхыныгъэхэмкIэ Парламентым и Комитет ипащэу Шэуджэн Тембот кIэлэцIыкIухэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ УФ-м и Уполномоченнэ фэгъэхьыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокIыныгъэу фэшIыгъэнхэ фаехэм ащигъэгъозагъэх.

Мы уахътэм УФ-м и Уполномоченнэ ыкIи субъектхэм яуполномоченнэхэм яIофшIэн 2009-рэ илъэсым УФ-м и Президент иунашъоу къыдэкIыгъагъэм диштэу зэхэщагъ. Ащ шапхъэхэу щыгъэнэфагъэхэр 2018-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 27-м кIэлэцIыкIухэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкIэ УФ-м и Уполномоченнэ фэгъэхьыгъэ законэу къыдэкIыгъэм къыщыдэлъытагъэхэп. Ащ фэшI, зэхъокIыныгъэхэр фэшIыжьыгъэнхэм тидепутатхэр кIэщакIо фэхъугъэх.

ХэбзэгъэуцунымкIэ, законностымкIэ ыкIи чIыпIэ зыгъэIорышIэжьыпIэхэм яIофхэмкIэ АР-м и Парламент и Комитет ипащэу, ЮРПА-м и Комитетэу мы лъэныкъохэм афэгъэзагъэм хэтэу Александр Лобода нэIуасэ зыфишIыгъэхэ инициативэхэр административнэ хэукъоныгъэхэмкIэ УФ-м и Кодекс, къэралыгъо ыкIи муниципальнэ щыкIагъэхэм апае товарэу, IофшIэнэу ыкIи фэIо-фашIэхэу къащэфыхэрэм (госзакупки) алъэныкъокIэ зэзэгъыныгъэ шIыкIэу щыIэм фэгъэхьыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм, федеральнэ законэу «О стратегическом планировании в РФ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхьыгъэх.

Административнэ хэукъоныгъэхэмкIэ Кодексым зэхъокIыныгъэхэу фэшIыгъэнхэ фаехэр ащ фэдэ хэукъоныгъэ зышIыгъэм иIофшIэн ыгъэцэкIэн фимытыжьэу (дисквалификация) шIыгъэным фэгъэхьыгъ. Ащ фэдэ пшъэдэкIыжь цIыфым егъэхьыгъэнэу хьыкумыр ары изыхъухьэрэр ыкIи пIэлъэ гъэнэфагъэ пылъэу щыт. Кодексым ия 2-рэ часть истатьяу 3.11-м зэритхагъэмкIэ, ар мэзихым къыщыублагъэу илъэсищым нэсы. Ащ дакIоу нэмыкI статьяхэм дисквалификациер зэрагъэнафэрэр мэзихым нэсырэп. Аущтэу пIалъэхэр зэрэзэтекIыхэрэм фэшI, Кодексым истатьяхэм ащыщхэм цIыфэу административнэ хэукъоныгъэ зышIыгъэм мэзихым къыкIоцI иIофшIэн ыгъэцэкIэн фимытэу ащыгъэтэрэзыжьыгъэнэу законопроектым къыщеIо.

Хэдзынхэм афэгъэхьыгъэ законым ахэм языфэгъэхьазырын ыкIи язэхэщэн епхыгъэхэ IофтхьабзэхэмапаепIэлъэгъэнэфагъэкъегъэуцу. Къэралыгъо закупкэхэм яшIын шапхъэу пылъхэр зэрэпхъашэхэм къыхэкIыкIэ, IофтхьэбзэпстэоуищыкIагъэр а пIалъэм зэшIохыгъэныр къин мэхъу. Ащ фэшI, хэдзынхэм язэхэщэн пае къэралыгъо закупкэхэм яшIыни нахь къызэрыкIо ыкIи гъэцэкIэгъошIу шIыгъэным фэгъэхьыгъэхэ зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм Адыгеим и Парламент идепутатхэр кIэщакIо фэхъугъэх.

Стратегическэ планированием ыкIи чIыпIэ зыгъэIорышIэжьыпIэхэм язэхэщэн афэгъэхьыгъэхэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэм шапхъэхэу къащыдэлъытагъэхэм зэтекIыхэрэ чIыпIэхэр яIэх. Ахэр зэдиштэхэу шIыжьыгъэнхэм пае зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэ фаеу тидепутатхэм алъытагъ.

Мыхэм зэкIэми Урысыем и Къыблэ Парламентхэм я Ассоциацие иконференцие хэлажьэхэрэр ахэплъагъэх, атегущыIагъэх, къадырагъэштагъ ыкIи Федеральнэ Гупчэм иведомствэу ахэм афэгъэзагъэхэм афарагъэхьынхэу унашъо аштагъ.

Джащ фэдэу Краснодарскэ псыIыгъыпIэм игъэкIэжьын фэгъэхьыгъэ предложениеу Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ядепутатхэр кIэщакIо зыфэхъугъэхэми Урысыем и Къыблэ шъолъыр исубъектхэм язаконихъухьэ органхэм ялIыкIохэм къыдырагъэштагъ. ПсыIыгъыпIэм экологическэ ыкIи техническэ лъэныкъохэмкIэ шапхъэхэу иIэхэр зыпкъ игъэуцожьыгъэнхэм пае ащ ипсэуалъэу псыр зэрытыр (чаша) гъэкIэжьыгъэн зэрэфаер, ащ ищыкIэгъэ мылъкумкIэ IэпыIэгъу къафэхъунхэр шIокI зимыIэ IофэУ зэрэхъугъэр къызщиIорэ джэпсалъэкIэ ЮРПА-м УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэ игуадзэу Алексей Гордеевым зыфигъэзэнэу рахъухьагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

МыкIасэмэ, пасэп

«МэщбэшIэ Исхьакъ тиусэкIо тхэкIо цIэрыIу. Щытхъуцlэу иlэр макlэп, ау къымылэжьыгъи къырапэсыгъэп». Ыныбжь илъэс 70-рэ зыхъугъэм ехъулIэу титхэкIошхо фэгъэхьыгъэ ситхыгъэ джахэр арыгъэ иапэрэ гущыIэхэр.

Мары джыри къылэжьи, «Урысые Федерацием IофшIэнымкIэ и ЛIыхъужъ» щытхъуцIэр къыфагъэшъошагъ. Ибгъэхади ыбгъэ Президентэу В. В. Путиным Кремлым къыщыхилъхьажьыгъ. Зэрэреспубликэу, хэкурыси, хэхэси, зэрэлъэпкъэу тырыгушIуагъ, тырыгушхуагъ, тырыпэгагъ.

ШъумышIэу щытэп критикхэм, шIэныгъэлэжьхэм щыбзэ нэхъухэри, щыбзэ нэдхэри, чэсэй залэхэри зыдаIыгъых. Тхыгъэхэр, усэхэр лъэныкъо зэфэшъхьэфыбэкIэ аутхындзых, азыжьых. Щыбзэхэм анахь нэхъум къинэрэр, анахь нэдым кIэкIырэр, чэсэй залэм пхырыкIын зылъэкIырэр ары уасэ зыфашIырэр. Джа уасэ зыфашIыгъэхэр ары Къэралыгъор зыхэдагъэри.

Арышъ, Io зыхэмылъыр, тиусэкIошхо щытхъуцIэ лъагэр къызкIырапэсыгъэр, итхыгъэхэр, иусэхэр щыбзэхэм анахь нэхъум къарэнэжьышъ, анахь нэдым акIэкIышъ, чэсэй залэхэм апхырэкIышъ ары.

ЕтIани, сызышIэхэрэмкIэ шъэфыжьэп. Сэ джыри сыхэхэсызэ, иапэрэ усэ зысыджыгъэ 1967-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Мэщбашlэм иусэхэм саригъэр. Мэщбашlэм иусэхэмкIэ къэдзыхьэгъэ сигъэрыпIи, гъэрыпIэмэ афэд, гупсэфыгъоп. Ау гъэрыпIэмэ афэмыдэу тхъагъо. Ары, ары, мэхъу гъэрыпIэ тхъагъуи… Мары, сыд лъэныкъо зызгъэзагъэми, изы усэ горэ сапэ къефэ. Усэхэм апхырыщыгъэ, къызэтынэкIыгъэ тхьамыкIагъор зыхэгъэщэгъэ гурышэ-гупшысэхэм, акIэбзэгъэ гумэкI-гууз мэкъамэм сызэрадзэ, сыгу къафызы. Ау гумэкI-гукIодым сыкъыхэзыщыжьырэри, ны шIулъэгъур, хэку шIулъэгъур, лъэпкъ шIулъэгъур, цIыф шIулъэгъур зыхэпшэгъэ гугъэр, гугъэр къызыхэкуукIырэ джа усэ дэдэхэр арых. Джа усэ дэдэхэм, шышъхьэмыгъэзэ лъэпкъ фэлажьэм илIыгъи мымакIэу унэгу къыкIагъэуцо.

ЕтIани цIыфым, ежь зызыхилъэгъожьырэ, ыгу къеIоми, ыбзэ къымыхьырэр, ежь къыIон зэрилъэкIыщтым нахь зэгъэфагъэу, нахь дахэу, нахь уригъэгупшысэу къэзыIорэ тхыгъэр, усэр арыба пкъырыхьэрэр. Мары лъэпкъым тыкъыфэущыгъэ къодый. Хэкужъыр типкIыхьапI, ау хэкурыс лъэпкъэгъум хэхэсымкIэ агу илъым тызыщигъэгумэкIырэ лъэхъан. Мэщбашlэм къытлъыIэсырэ иусэ хэкурыс лъэпкъэгъум тызэримыгъэмысэрэм гу лъытегъатэ, тыгу къыдещае, усэри къыдэгъэкIыщтыгъэ журналым къыщыхэтэуты:

Тыркуем слъапэ
апэ зисэдзэм,
Адыгэ цIыкIу гущэр
гум шъукъэкIыгъ,
ЛIэшIэгъу мэхъаджэм
ихышхо псыдзэ
Къэуалъи, бгъэгум
зыкъыдикIыгъ.
КIыигъи, гъыгъи,
щэм риутыгъи,

ХычIэ хъужьыгъи
шъузгъэмысагъэп.
Сэшхор зиIапшъэу
машIом хэтыгъи,
Къытэхъулlагъэм
джыри сесагъэп.

Хэхэс гъашIэр къытэхьылъэкIэу регъажьэ, 1900-рэм иапэрэ илъэсхэм ***«узыщыщым кIуи хэхьажь уилъэпкъымэ афэлажь умылажьэу сыд бгъотын/ Чылэ пчъэIум уIутын»*** зыIогъэ Тымэ Сэини зыхэтыгъэ купым пхыращыгъэ лъагъом тытеуцо. ТиплъапIэри тигугъапIэри хэкужъыр ары. Къыдгурыlогъэ тIэкIур лъэпкъэгъум лъыдгъэIэсы тшIоигъо зыхъукIи, Мэщбашlэр къогъу къохьажьырэп:

Сыд фэдизэу шъутхъэу
къэбар къяжъугъэхьыми,
Хьаджрэтыцlэкlэ
хэти къышъуаджэ.
Тыдэрэ лъэныкъуи
шъэфырыкIоу шъуекIуми,
Хымэ чIы чъыIэр
шъулъэгу къыкIэтаджэ.
Къутэмэ гъугъэр
чъыгым зэрэгозэу,
Шъукъыдгозыгъэу
дунаим шъутет,
Iэкlыб хэгъэгумэ
шъугу ащыузэу
Арышъогуащэ
шъо шъуигъэрет.

Мэщбашlэм хэкур зэрэ лIыгъэ напэмкIи, тигъогу зэрэзафэмкIи теубытагъэ тегъэшIы:

УихэпIэжъы нахьы лъапIэ
ЛIыгъэ напэу сыд щыIэн?
Iэнэ шыгъэр пфэхъоу плъапIэ
УичIыналъи мычъыIэн.
Iэнтэгъупэм ецэкъэжьэу
Зыхъожьыгъи сэ слъэгъугъ,
Зым икъуапэ хымэ мэщэу
ИщыкIагъэр чъыгы гъугъ.

Мэщбашlэм зыфэгуIэрэ лъэпкъэгъур, къызщыхъугъэ, зыщеджэгъэ, зыщыпсэурэ хэгъэгур Iумпэм ышIыкIэ арэп хэхэсым къызыкIеджэрэр:

Чэщыр щышIункIэу,
мафэр щыпщагъоу
СIомэ тэрэзэп —
пцIы сыусыщтыр.
ЕтIани сшIэрэп
ущыгъощагъэу
Зыгорэм ичIы
узэрисыщтыр.

А лъэхъэнэ хьылъэм Мэщбашlэм тэ къытфэмыгъэхьыгъэ иусэхэми захэтлъэгъожьыщтыгъ. Мары Лэгъонэкъэ шъофхэм ащызэхилъхьэгъэ иусэ тигъэгушхощтыгъ ыкIи тятэжъмэ ячIэу зэ тичIыгугъэм зызыдгъэзэжьыкIэ, бысым шъыпкъэу тыщамылъытэным ищынагъуи къыттшъхьэригъэуцощтыгъ.

Гушlопсы нэпсэу
осэпсэу зыгъэр
Къелъадэ нэкум,
къелъадэ нэкум,
Тятэжъмэ ячIэу
зэ тичIыгугъэр
Сэлам алейкум,
сэлам алейкум!
Сэлам алейкум
къэхэлъэ шъофхэр,
Сиджэрпэджэжь
дапкIэ къуладжэм.
Сэлам алейкум
осы сыджыфхэр
Сиджэрпэджэжь
джэгузэ маджэ.
Шъуадэжь сыкъэкIуагъ,
къушъхьэ нэгуфхэр,
СыхьакIэми сшIэрэп,
сыбысымми сшIэрэп…
Сэлам алейкум,
лэгъонэкъэ шъофхэр
СищыIэныгъэ
зыкIи шъухэздзырэп!..
Сэлам алейкум,
къушъхьэ нэгуфхэр,
СыхьэкIэ кIалэу
сышъумылъыт!..
Сэлам алейкум
осы сыджыфхэр
Шъощ фэдэу
сэри джы сышъхьафит!..

УсэкIошхор зымыгъэгумэкIыгъэ Iофыгъуи, зыфэмыгумэкIыгъэ цIыфи, лъэпкъи щыIэп. Ыусыгъэри «мыр сызэджэгъагъэм нахь дэгъуба?» уигъаIоу бэдэд. Арышъ, уахадэ зыхъукIэ умыдэхъун плъэкIыщтэп. Ауми мы исатыриплI зыдэщысым щысхэу, зыкъамыгъэхъыяхэу, пIапэ къэзыубытхэри зэрахэтыжьэу, хэтрэ адыги лъэпкъ хабзэр агу къыгъэкIыжьынба?!

— Щыс, тят, щыс,
рэхьатэу щыс,
Сэщ пае пшIэрэр емыкIу,
къезгъэкIурэп.
— Къеблагъ, сикIал,
къеблагъ, къэтIыс,
— Сымытэджыныр
жъышъхьэм еспэсырэп.

Адэ мы сатырхэм узяджэкIэ ори уянэ фэбэ-фабэу угу къыпылъэдэнба:

Къабзэ огур. Къепсы тыгъэр,
Джыри къепсы.
Сянэ гъашIэу къыситыгъэр
Уиор щесы.

Ау о уилъэпкъ, о уичIыгу фапIо къодыекIэ Дунэе усакIо ухъун плъэкIына? Мы сатырхэр хэгъэгу кIэхъопсырэ насыпынчъи, тэщ фэдэу ичIыгу щыпсэурэ насыпышIуи, лъэпкъ пстэуми агукIэ нэсынба?

УчIыгунчъэу уашъо щыIэп,
ЧIы зимыIэр тхыдэ макI.
Iогъэ закъоу ар гущыIэп,
ЩыIэныгъэр гухэлъ закI.
Джары, джары зэрэщытыр,
Джаущтэу ренэу ар щэрэт,
Тыгъэ шъабэр зышъхьэщытыр
Сихэгъэгушъ сиорэд.

Ихэку, илъэпкъ, Родинэр къаухъумэхэзэ зыпсэ зыгъэтIылъыгъэхэр цIыфмэ зэращымыгъупшэщтхэр, тхылъышхо птхыгъэкIи, МэщбашIэм мы игущыIэ заулэкIэ къызэрэриIотыкIэу, къипIотыкIын плъэкIына. Хэлъ кIуачIэм хэтрэ лъэпкъи, хэтрэ цIыфи зэлъиштэнба? Шъуедж МэщбашIэм «Шъукъыздэшэс» цIэ зыфишIыгъэ усэм. «Шъхьафит фэхыгъэу гъашIэр зикъашъхьэм» зыфиIорэ сатырыр блэшъумытIупщ:

Шъхьафит кIэхъопскIэ
огур зынэгоу
Дунаим тетхэр
сэ синэпкъэгъух.
Гугъэр зикъамэу,
зыгуи онэгоу,
ЩыIэхэр зэкIэ
гъусэ шъукъэхъух.
Мамырми непэ тэ
тихэгъуашъхьэ,
ГухэкI-гукъаор
нэмыкIы къуап.
Шъхьафит фэхыгъэу
гъашIэр зикъашъхьэм,
ШъумышIэу щытэп
тыригугъапI.
Жьы къабзэр тыбгъэу,
хъярыр нэхъоеу,
Тыгъэр тинэфкIэ
ар мышъхьафит.
ЦIыфлъэпкъым зэкIэ
шIугъэр ихъоеу,
Зыщыхъурэ мафэм
тшъхьэмэ тафит.

Мэщбашlэр анахь зыгъэинырэмэ зэу ащыщ къытахыгъэ лыер, шъхьэихыгъэ гущыIэ мэкIэ дэдэкIэ ар къытэзыхыгъэхэм агуригъэIон, тэри кIодыпIэ тизыгъэфагъэхэм цIыф зафэхэри зэрахэтыгъэхэр къытлъигъэIэсын зэрилъэкIырэр. Ары, Мэщбашlэм тхьамыкIагъор ыушъэфырэп, къэIуакIэ къыфегъоты, щытхъуцIи къырелэжьы:

Мары «Хыуаем» щыщ сатыр заулэ:

Къушъхьэ шыгу лъагэм
шъхьащылъы огум
Мэзэ гъощагъэр
ыбгъэ къыдэщы.
Шыгъэчъэ хьаблэ
ечъэрэ гъогум
ГуIэу шыуитIур
чылэм къыдещэ:
Адыгэ цIыфмэ.
Укъысэупчlымэ,
ТызыкIагъэпыирэр
сэ къызгурэIо, —
Уанэу зэрысхэм
итыдзынэу тежьэмэ,
Заухъумэжьы,
шъуцIыфэп аIо. —
Джыдэдэм чыжьэу
ащ игупшысэ
Урыс шъолъырмэ ахэтэу
мачъэ.
Пачъыхь жъалымым
гукIэ едысы,
КъышIузэкIаблэшъ,
къежъукIы гучIэр.

Ары тиусэкIо-тхэкIошхо иусэхэми итхыгъэхэми зэрэпсаоу гъашIэр ары ахэлъыр, апкъырылъыр. ШIушIэр, лIыгъэр ары къызыфаджэхэрэр. Гугъэр, гугъэр ары усэхэм къахэкуукIырэр. Мары шъуедж, сэ джыри илъэсий нахь сымыныбжьэу ытхыгъэ поэмэу «Хыуаем» икъежьапIэ. Анахь лъэхъэнэ гукIодыгъом гушIуагъо къыкIэлъыкIон зэрилъэкIыщтыр мы сатырхэм нахь ушъагъэу къэзыIошъун къыкъокIына? Тиныдэлъфыбзэ, тиадыгабзэ мыщ фэдэу зыгъэбзэрабзэрэм, уадыгэмэ, уасэ фэмышIын плъэкIына?..

Хы кIышъо фыжьыр
Бжьыбжьэу мэтхытхы.
ХышIуцIэ дыджыр,
Ныджым еужъунтхы.
Хыорым къуашъор
ШъуампIэу хэкIуадэ,
КIуатэзэ, уашъор
Хым жэхэкIуатэ…
Хафэу ынахэ
Къегъэмэзахэ.
Хы сыджыр мао,
Уашъор мэдао.
Хыбгъэм зыхишIэу
ПчыкIэр зэпэкIы,
ОшIэ-дэмышIэу
Шыблэр зэщэчы.
Нэпкъым зырищхэу
Къыдэшъо, мэщхы,
Хышъхьэм нэщх-гущхэу
Ощхыр жэхащхэ.

Ары, МэщбашlэМ **«IофшIэным насып хэзыхырэр Лъагэу тэIэтышъ, хэгъэгу орэд»** ыIуи, IофшIэным насып хэзыгъуатэхэрэр ыгъэлъэпIагъэх. ЦIыфми IофшIэным насып хилъхьагъэу къалъыти, МэщбашlэР аIэтыгъ, хэгъэгу орэди хъугъэ, ибгъэхади къыхалъхьэжьыгъ.

Сэри «МыкIасэмэ, пасэп» сэIо, гурэ-псэрэкIэ сыфэгушIо, Тхьэ лъапIэм тицIыфышхо ипсауныгъэ кIимычэу, тхэни ылъэкIэу, бэрэ, бэрэ къытфигъэпсэунэу сыфелъэIу.

МЭЩФЭШIУ Нэдждэт.

ТхылъыкI

Пшъашъэр къызэрахьыгъэм ихъишъ

Адыгеим къыщыхъугъэу, США-м щыпсэурэ тильэпкъэгъу тхакIоу Натхъо Къадыр итхылъыкIэу «Легенда о великом похищении» зыфиIорэр мы мафэхэм, пчъагъэмкIэ 1000 хъоу, ООО «Полиграф-ЮГ» зыфиIорэм Мыекъуапэ 2019-м къыщыдигъэкIыгъ.

Натхъо Къадыр журналэу «Черкес жъуагъу» зыфиIорэм икъыдэгъэкIакIу. Тхылъ пчъагъэм яавтор: «Старые и новые предания Кавказа», «Николас и Надюша» («Отчужденные» — урысыбзэкIэ), «ЦIыф лъэшхэр» — адыгабзэкIэ. «Черкесская история». «Мемуары» («В поисках себя» — урысыбзэкIэ), «Великое похищение». ТхакIор адыгэхэм нахь зэрашIагъэр ипьесэу «Мэдэя» техыгъэ спектаклэу Адыгэ къэралыгъо драмтеатрэм щагъэуцугъэр ары.

Натхъо Къадыр зэдзэкIын IофшIэнышхори (адыгабзэкIэ ыкIи урысыбзэкIэ, инджылызыбзэкIэ) зэшIуехы. 2018-рэ илъэсым томищ хъурэ «История адыгейской литературы» зыфиIорэм иапэрэ том инджылызыбзэкIэ къыдигъэкIыгъ.

Натхъом Дунэе Черкес Ассоциацием изэхэщэнкIэ ыкIи игъэпытэнкIэ, США-м щыпсэухэрэ адыгэ лъэпкъхэр зэфэщэгъэнхэмкIэ, «Адыгэ Хасэр» ащ щыряIэ хъунымкIэ фэлъэкIырэр ышIагъ.

Натхъо Къадыр итхылъхэр тыркубзэкIэ, арапыбзэкIэ, урысыбзэкIэ ыкIи адыгабзэкIэ зэрадзэкIыгъэх.

Джы итхылъыкIэу «Легенда о великом похищении» — «Великое похищение» ыIоу ар инджылызыбзэкIэ къыдэкIыгъагъ. Тхылъым адыгэхэм ялIыхъужъ нэкIубгъохэр, ятарихъ гъогууанэ, я XIX-рэ лIэшIэгъум щыIэгъэ Кавказ заом илъэхъан зыфэдагъэр къыщыриIотыкIыгъэх.

Шъыпкъэр иIэубытыпIэу, сюжетым ежь игупшысэ-шIошIи хигъэхьагъ. Тарихъ охътэ гъэнэфагъэм щыIагъэхэ цIыфхэу, шъхьафитныгъэм фэбэнагъэхэм, хэти зэмыгупшысэгъэ зекIуакIэ зэрахьагъ, къахэфагъ — анахь генерал жъалымэу, цIыфыгъэнчъэу, лъэпкъым ишIэжь губзэджэгъэ-нэпэнчъэу, «ИблыскIэ» къыхэнэгъэ Засс ыпхъу къахьыгъ, ащ ехьылIагъ тхылъыкIэр.

Хъугъэ-шIагъэр зылъэпсэ произведениер еджэрэм а зэкIэ ынэгу къыкIигъэуцоу, лъэпкъ геройхэм агу щыхъэрэ-щышIэхэрэр пшIошъ ыгъэхъоу, ухэтми ахэм ори уафэгумэкIэу, адыгэхэм Кавказ заом хьазабэу щащэчыгъэр лыуз пфэхъоу, утынышхоу лъэпкъым къырахыгъэр къыплъигъэIэсэу тхыгъэ.

Адыгэ гущыIэжъым къыщеIо: «Жьыбгъэ къемыпщэу къурэ сысырэп», урысхэми, нэмыкIхэми мы мэхьанэр хэлъэу, ащ фэдэ къэIуакIэхэр яIэх. Пшъашъэр къахьыпагъэу щымытыгъэу къызышIобгъэшIыми, ащ фэдэ тхыдэр зэрэщыIэм, ыкIи а уахътэм лъэпкъым зэо зэпымычыжьыр зэрэпкIэнчъэр зэрэзэхишIагъэм ыкIи зэфэмышIу лъэныкъуитIур къызэрэшIэжьынышъ, мамыр зэдэпсэуныгъэм къыфэкIонхэр игъоу зэралъэгъугъэм ишыхьатэу хъишъэр зэрилъытэрэр тхылъым игущыIапэ авторым къыщиIуагъ.

Натхъо Къадыр къызыщыхъугъэ Адыгеим (ащ фэдэ къэкIон фитныгъэ зигъотыгъэм къыщегъэжьагъэу) илъэс къэс къэкIо, тикъушъхьэ жьыкъабзэ, типсыхъо къаргъомэ яплъэкIырэп, язэщырэп; ахэмкIэ «зегъэшхэкIы», гупшысэ орхэри зэпымыоу къыфэкIох. Ныбжь 92-м итыми, сэ сшъхьэкIэ сыIукIагъ, сыдэгущыIагъ, сыкIэдэIукIыгъэшъ, Натхъо Къадыр шIэжь дэгъу дэдэ зэриIэр, ышIэрэр, шъыпкъэр рихьылIэзэ сыдигъуи, гъунэм нигъэсыныр шэнышIу зэрэфэхъугъэр итхыгъэхэм къыпфагъэнафэ.

«Легенда о великом похищении» зыфиIорэр къэбар хъугъэ-шIэгъэ иныр къизыгъэлъэгъукIхэрэ сурэтхэу сурэтышIэу Дыгъу Айтек ыIапэ къыпыкIыгъэхэмкIэ гъэкIэрэкIагъэ. ТхылъыкIэм узэрэтеIабэу, зыгорэущтэу, тилъэпкъ пасэм ищыIэкIагъэр, ищэчныгъэ зэрэиныгъэр, илIыгъэ хабзэ зэрэлъэгагъэр, нэмыкI лъэпкъыбэм къахэзыгъэщыхэрэ шэнышIубэ ахэлъэу, шъхьэлъытэжь-лIыхъужъхэу адыгэхэр зэрэщытыгъэхэр пшIошъ мэхъу, лъэпкъ гумэкI-гукIэгъум къыпфырегъашIэ ыкIи тимамыр огу зы бжьыгъэ цIыкIу къытыримыдзэнкIэ Тхьэм уелъэIу.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Пенсиехэр

Ны мылъкум пылъ шапхъэхэр джыри зэ

Унагъоу ятIонэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабый къызэрыхъухьагъэм е ыпIунэу зыштагъэм пае зы къэралыгъо IэпыIэгъоу щыт Ны мылъкур.

2007-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м къыщыублагъэу 2021-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 31-м нэс ащ фэгъэхьыгъэ законым кIуачIэ иI. Ау къыхэдгъэщымэ тшIоигъор ар къызэратынэу фитыныгъэ зиIэхэм сертификат къызщаIахыщтми, ахъщэу къыдэлъытагъэр зыщагъэфедэщтми пIэлъэ гъэнэфагъэ зэримыIэр ары.

Ны мылъкум къыщыдэлъытэгъэ ахъщэр 2019-рэ илъэсым сомэ 453026-рэ зэрэхъурэр. Индексацием диштэу ащ къэралыгъом хегъахъо, физическэ лицэхэм апае щыIэ хэбзэIахьыр хэгъэкIыгъэнэу законым къыщыдэлъытагъэп.

Ны мылъкур къыратынэу къызтефэхэрэр бзылъфыгъэу е хъулъфыгъэу Урысые Федерацием щытхыгъэу, ятIонэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабыир 2007-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м ыуж къызыфэхъугъэр е ыпIунэу зыштагъэр ары. Нэу ятIонэрэ ыкIи ащ къыкIэлъыкIорэ сабыир къызыфэхъугъэр е ыпIунэу зыштагъэр дунаим ехыжьыгъэмэ е сабыир ыпIунэу фитыныгъэр Iахыжьыгъэмэ, тым Ны мылъкур къыфырагъэгъэзэжьы.

Джащ фэдэу Ны мылъкум исертификат къызфаратыгъэ сабыим яни яти имыIэжьхэу къэнагъэмэ е, гущыIэм пае, апIунэу фитыныгъэр аIахыгъэмэ, ежь сабыим къыратынэу фитыныгъэ иIэ мэхъу.

Ны мылъкур къызэратырэр зэгъогогъу. Сертификатыр къыуатыным пае лъэIу тхылъыр УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд иорганэу ежь зэпхыгъэм е МФЦ-м епхьылIэмэ хъущт. Джащ фэдэу ПенсиехэмкIэ фондым и Интернет нэкIубгъо и «унэе кабинет» щыуиIэмэ, ащ щыптын плъэкIыщт. Ащ паспортыр, сабыир къызэрэхъугъэр е апIунэу зэраштагъэр, ар зэрэгражданиныр, унагъор зыщытхыгъэ чIыпIэр е зыщыпсэурэр къэзыушыхьатыхэрэ тхылъхэр ищыкIагъэх.

Ным е тым Ны мылъкум исертификат къызфаратыгъэ сабыир дунаим ехыжьыгъэмэ, ащ ылъэныкъокIэ бзэджэшIагъэ зэрихьагъэмэ е ыпIунэу ыштагъэу, ау а фитыныгъэр Iахыжьыгъэмэ, Ны мылъкур къыратыжьыщтэп.

Законым къызэрэщыдэлъытагъэмкIэ, Ны мылъкур псэукIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэнхэм, кIэлэцIыкIум гъэсэныгъэ егъэгъотыгъэным, ным ипенсие изэIукIэн, сэкъатныгъэ зиIэ сабыир социальнэу щыIэныгъэм хэгъэгъозэгъыным ищыкIэгъэ пкъыгъохэм е фэIо-фашIэхэм апэIубгъэхьан плъэкIыщт. Ау ар IэрылъхьэУ зыпарэми ратырэп. Джащ фэдэу унагъохэу зигъот макIэхэм Ны мылъкум къыхэхыгъэу мазэ къэс ахъщэ тын къафэкIонэу агъэпсын амал яI.

ХЬАЦIЫКIУ Марин.

УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд и Къутамэу АР-м щыIэм иотделэу социальнэ ахъщэ тынхэм афэгъэзагъэм ипащ.

Адыгэ къэІуакІэхэр

Рыбы
Пцэжъыехэр

Бычок — пцэконэшъу, хьабартІ

Голавль — агурджашъу, хъукІэкІ

Голавль (зеленуха) — **пцэшхъуантІ**

Дельфин — хыкъу, хыкхъуэ (каб.)

Ерш, судак — тхыкъэц

Игла — лэндпапцІ

Камбала — псыгурІан

Карась — тхыбыт

Красноперка — кІэплъыжь

Крупная рыба — пцэ

Лещ — пцэІузэжъу, хьалабгъу

Линь — шъошъабэ, фэщабэ (каб.)

Лосось — пцэгые

Морская свинка — хыкъу

Окунь — тхыкъэц

Пескарь — пцэхьабартІ, хьапцэжъый

Плотва, вобла — хьалабгъо, пэгуакІэ

Подуст — акъ (каб.)

Пузанок — пцэкошыр

Рыба (вообще) — пцэжъый

Рыбец — пцакІо, пцэхьалабгъу, тхыбыт

Сазан — паго

Севрюга — пцэ

Сом — джае

Тарань — хьалэпІкъэн

Треска — пэгофыжькІыхь

Угорь — блэпцэжъый

Уклейка — хьэмцІэжъый, хьэмцІэжьей (каб.)

Усач — пэкІашъу, пцэхъупакІ, пэкІэхъу, хьалэпІэны (шапс.), пащІэкІапсэ (каб.)

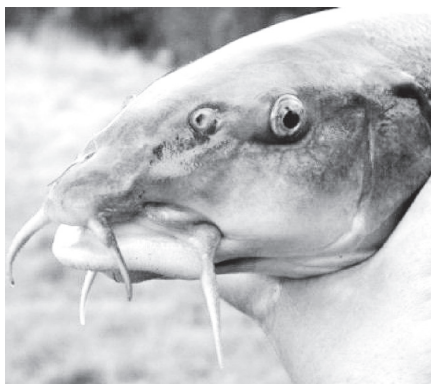

Форель — пцэкъолэн, пцэфы, пцэгый (шапс.)

Хамса — нэкІыхь

Чернопуз — тхыбыт, пцакІо, пцэхьалабгъу

Шемая — хыпцэхьалабгъу

Щука — лэнд

Язь — пэгуакІэ

Хырыхыхьэхэр

Бэрэ-бэрэ мытакъэу, бэрэ чІылъэ мыуцоу, бэрэ такъэ имылъ, бэрэ дэмыуцох. (Пцэжъый).

* * *

ПсыхэмыкІ кІэшІой. (Пцэжъый).

* * *

Тамэ иІ, ау быбырэп, лъакъо иІэп, ау укІэхьащтэп. (Пцэжъый).

* * *

Іадэ-одэнчъэу псым лъэмыджж тезылъхь. (Пцэжъый).

ГущыІэжъхэр

Пцэжъыер есыкІэкІэ егъасэ.

* * *

Пцэжъые цІыкІу псыхъом етхьала?

* * *

Хьачый быІо-быщэр пцэжъые фащ.

* * *

Псы Іушъом щыпсэурэм пцэжъые зыхэсыр ешІэ.

Пцэжъыем къыІуагъэр

ЛІы горэ хьакІакІо кІуагъэ. Іанэр къагъэуцугъ. Пцэжъые гъэжъагъэ къытыралъхьагъ. Ар цІыкІу дэдэу, мэ тІэкІуи къыпихэу щытыгъ. «Шхэ, тихьакІ», — къыраІуагъ. ЛІым пцэжъыер къышти ытхьакІумэ рихьылІагъ. Зыгорэхэр риІуагъ. Бысымым ар гъэшІэгъон щыхъугъ.

— Сыда, тихьакІ, мы пцэжъыем къыуиІорэр? — къеупчІыгъ.

— Ар осІопэн, сибысым, — ыІуагъ хьакІэм. — «Сичан цІыкІоу илъэскІэ узэкІэІэбэжьмэ сІэпызи псым хэфэгъагъэр плъэгъугъа?» сІуи сеупчІыгъ. «Олахьэ боу угъэшІэгъоным, ар хэт къышІэжьыра, сэ псым сыкъызыхахыгъэр илъэсым къехъугъ», — къысиІуагъ.

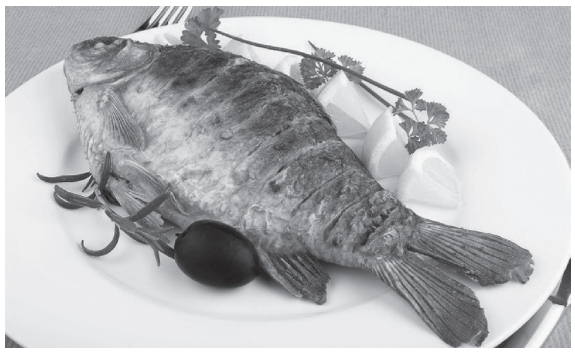

Хьалабгъом
Пцэжъыемэ ариІощтыгъ:
Хьамлыухэр
Зысшхыщтыгъэхэр
ИкІыжьыгъ!
Лъэшэу сесагъ джы
Шхын къабзэм. Ары ыкІи
СызкІэкъабзэр!..
Джаущтэу хэтызэ
Лъэхъомбэшхом енэцІи,
Хьалабгъор
Пцэкъэнтфым пыфагъ.

(ІЭШЪЫНЭ Хь.)

* * *

Пщыщэ псы нэшхъо псы шкуашку,
Псышхо фэдэуи щымыт.
УеплъынкІэ псы Іумаф,
КІалэу икІырэр римыхьыжь,
Ежьагъэм къыримыгъэгъэзэжь.
Къыхахъомэ хъуаоу мэзекІу,
КІэй дахэхэр екІухьэ,
Зыдахьэрэм пэгошхохэр къыденэ.

(ТЕУЦОЖЬ Ц.)

* * *

Хэтэ цыпэм
Хэты машэм
Пцэжъыищ
Зисэгъуатэм,
Псыхъом схьи
Хэсыдзагъэх.
Ар зелъэгъум
Марыеты
Куо-хьау къыІэтыгъ:
— Пцэжъые
цІыкІухэр
Морэу псышхом
ЫтхьалэнбА,
ПшІагъэр сыд?

(ЦУЕКЪО Дж.)

* * *

Псычэтыр
Псым зычІэсыхьэм
Лэнд пэкІыхьэм
Псы чІэгъым
ЩыІукІагъ.
Сыдэу гукъау,
Сишыпхъу нэф, —
Лэндым ащ къыриІуагъ, —
ЧІыгу зэщыгъом
Узэрэтесыр,
Псы чІэгъы шІагъом
УзэрэчІэмысыр!
Тызыфаем тызэрэлъэгъуни,
Пцэжъыемэ анахьышІу
Услъэгъуни...

(ІЭШЪЫНЭ Хь.)

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм ия 22-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2019-рэ илъэсым гъэтхапэм и 27-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм ия 22-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 19-м аштагъэу N 215-р зытетэу «Административнэ хэбзэукъоныгъэхэм яхьылІагъ» зыфиІорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5, 6; 2011, N 7, 8, 11; 2012, N 1, 4, 6, 10, 12; 2013, N 8; 2014, N 2; 2015, N 8, 11; 2016, N 4; 2017, N 6, 10, 11, 12; 2018, N 5, 6, 7, 11) ия 22-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, мыщ фэдэ гущыІэухыгъэ ащ хэгъэхъогъэнэу:

«Мы статьям иположениехэр алъыІэсыхэрэп дин шэпхъэ гъэнэфагъэхэм атетэу дин фэІо-фашІэу зэрахьэхэрэм.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кІуачІэ иІэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешІэкІэ мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
мэлылъфэгъум и 3, 2019-рэ илъэс
N 228

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Унагъом, ным, тым ыкІи кІэлэцІыкІухэм якъэухъумэн ехьылІагъ» зыфиІорэм ия 11-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2019-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 30-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Унагъом, ным, тым ыкІи кІэлэцІыкІухэм якъэухъумэн ехьылІагъ» зыфиІорэм ия 11-рэ статья зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу N 117-р зытетэу 1994-рэ илъэсым Іоныгъом и 28-м къыдэкІыгъэм зэхъокІыныгъэ фэшІыгъэнэу, мы къыкІэлъыкІорэм тетэу тхыгъэнэу:

«1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм:

1) кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфыгъо уахътэ зэхащэ (мыщ къыхимыубытэрэр каникул лъэхъанхэм ахэм языгъэпсэфыгъо уахътэ изэхэщэн);

2) кІэлэцІыкІухэм ящыІэныгъэрэ япсауныгъэрэ а лъэхъаным щынэгъончъэу щытынхэм пае Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэшІуахых;

3) Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ къыдилъытэрэ пшъэрылъхэм атегъэпсыхьагъэу кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфыгъо уахътэ зэрэкІорэр ауплъэкІу;

4) кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфыгъо уахътэ зэхэщагъэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ къэбархэр официальнэ сайтым къырагъахьэх;

5) кІэлэцІыкІухэр куп гъэнэфагъэхэу зэтеутыгъэхэу зекІо гъогухэм зэраращэщтхэ шІыкІэр къыдэзылъытэрэ Іофыгъохэу зэшІуахын фаехэр рахъухьэх;

6) ны-тыхэм кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфын зэрэкІорэм фэгъэхьыгъэ упчІэу къатыхэрэр официальнэ сайтым къырагъахьэх;

7) Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием щыпсэурэ кІэлэцІыкІухэм яфитыныгъэхэмкІэ гарантие шъхьаІэхэм яхьылІагъ» зыфиІоу 1998-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м къыдэкІыгъэм къыдилъытэрэ нэмыкІ полномочиехэр агъэцакІэх.

2. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъу ны-тыхэм къаІэтырэ Іофыгъохэу кІэлэцІыкІухэм языгъэпсэфын фэгъэхьыгъэхэм ахэплъэ.».

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым кІуачІэ иІэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законым кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу КЪУМПІЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 8, 2019-рэ илъэс
N 237

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхагъэкІынышъ «Агростартапым» игрантхэр афэгъэшъошэгъэнхэмкІэ Іофтхьэбзэ заулэхэм яхьылІагъ

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 78-рэ статья ия 7-рэ пункт тегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республкэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешІы:**

1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет къыхагъэкІынышъ «Агростартапым» игрантхэр афэгъэшъошэгъэнхэмкІэ Іофтхьэбзэ заулэхэу зэрахьащтхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ иуполномоченнэ гъэцэкІэкІо къулыкъоу мыщ фэдэ Іофхэмкіэ гъэнэфэгъэнэу:

1) «Агростартапым» игрантхэр зэратыщтхэмкІэ зэнэкъокъоу кІощтым лъыплъэщт комиссием изэхэщэнкІэ;

2) Адыгэ Республикэм къоджэ псэупІэу иІэхэр гъэнэфэгъэнхэмкІэ.

3. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 23-рэ, 2019-рэ илъэс
N 120

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икъэкІуапІэхэм къахагъэкІызэ компаниеу «Адыгэ Республикэм предпринимательствэм ІэпыІэгъу етыгъэнымкІэ и Фонд» зыфиІорэм субсидиехэу 2019-рэ илъэсым ІэкІагъэхьащтхэм яхьылІагъ

Урысые Федерацием и Бюджет кодекс ия 78.1-рэ статья, Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм 2019 – 2021-рэ илъэсхэмкІэ ибюджет ехьылІагъ» зыфиІорэм ия 12-рэ статья атегъэпсыхьагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ешІы:**

1. Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет икъэкІуапІэхэм къахагъэкІызэ компаниеу «Адыгэ Республикэм предпринимательствэм ІэпыІэгъу етыгъэнымкІэ и Фонд» зыфиІорэм субсидиехэу 2019-рэ илъэсым ІэкІагъэхьащтхэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнхэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кІуачІэ иІэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу Александр НАРОЛИН

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакІэм и 14, 2019-рэ илъэс
N 113

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Апэрэ сабыир къызыхъукІэ (апІунэу заштэкІэ) мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъоу аратыщыр» зыфиІоу 2018-рэ илъэсым мэкъуогъум и 8-м аштагъэм кІуачІэ имыІэжьэу шІыгъэным ехьылІагъ

Урысые Федерацием ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ иунашъоу «Урысые Федерацием къыфэгъэзэгъэ полномочиехэм япхыгъэу Урысыем ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм пшъэрылъхэр афэшІыгъэнхэм ехьылІэгъэ Административнэ регламентыр ухэсыгъэным фэгъэхьыгъ» зыфиІоу 2018-рэ илъэсым мэзаем и 4-м аштагъэр гъэцэкІэгъэным пае **унашъо сэшІы:**

1. Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Апэрэ сабыир къызыхъукІэ (апІунэу заштэкІэ) мазэ къэс ахъщэ ІэпыІэгъоу аратыщтыр» зыфиІоу 2018-рэ илъэсым мэкІуогъум и 8-м къыдэкІыгъэм кІуачІэ имыІэжьэу лъытэгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отделым:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхьанэу;

— къащыхаутыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэкІырэ официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиІорэм аІэкІигъэхьанэу.

3. Правэм ылъэныкъокІэ зэфыщытыкІэхэу 2019-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу азыфагу илъ хъугъэхэм мы унашъор алъэІэсы.

4. Мы унашъор зэрагъэцакІэрэм гъунэ лъифынэу министрэм игуадзэ фэгъэзэгъэнэу.

Министрэм иапэрэ гуадзэу И. В. ШИРИНАР

къ. Мыекъуапэ,
мэлылъфэгъум и 23-рэ, 2019-рэ илъэс
N 117

Типчыхьэзэхахьэхэр

Яорэд лъагэу зеІэты

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние пчыхьэзэхахьэу щыкІуагъэм классикэм хэхьэгъэ произведениехэр, республикэм икомпозиторхэм аусыгъэхэр щыІугъэх.

Филармонием и Къэралыгъо симфоническэ оркестрэ идирижерэу СтІашъу Къэплъан япащэу артистхэм къырагъэІогъэ произведениехэм къахэтэгъэщы Адыгэ Республикэм иапэрэ профессиональнэ композиторэу Нэхэе Аслъан иоперэу «Бзыикъо заом» щыщ едзыгъохэр. ОрэдыІохэу Тыгъужъ Асыетрэ Дзыбэ Руслъанрэ оперэм къыхэхыгъэ пычыгъохэр агъэжъынчыгъэх.

Оркестрэм хэтэу СтІашъу Мэдинэ кларнетымкІэ къыригъэІогъэ произведениер классикэм хэхьагъ. Кармен ехьылІэгъэ мэкъамэхэм уагъэгушІо.

Оркестрэу «Русская удалым» Анастасия Истамуловам лъэпкъ орэдхэр къыщиІуагъэх, художественнэ пащэр Андрей Ефименко.

Эстрадэ купэу «Ошъутенэм», художественнэ пащэр ХьакІэко Алый, адыгабзэкІи, урысыбзэкІи орэдыбэ къыІуагъ. Даутэ Сусанэ, ПІатІыкІо Маринэ, Мамхыгъэ Маринэ, Жарэкъо Руслъан, Юрий Конжиным, Хьазэщыкъо Мосэ орэд пэпчъ купкІэу хэлъыр къытлъагъэІэсыгъ, артистхэм янэшанэхэр дэгъоу агъэфедагъэх.

Филармонием иорэдыІохэу Баджэ Дзэхъан, Нэгъой Маринэ, Сергей Трудневым, Хъут Рустам, нэмыкІхэм ярепертуар гъэшІэгъонэу гъэпсыгъагъэ. Тхьабысым Умарэ, Сэмэгу Гощнагъо, фэшъхьафхэм яорэдхэм къэІокІэ хэхыгъэхэр къафагъотыгъэх.

Адыгеим имузыкальнэ искусствэ хэхъоныгъэхэр зэришІыхэрэр пчыхьэзэхахьэм къыщылъэгъуагъ.

Футбол

КІэуххэм шъуагъэраза?

«Биолог» Прогресс – «Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ – 0:1.
ЖьоныгъуакІэм и 31-м Краснодар краим ипсэупІэу Прогрессым щызэдешІагъэх.
Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэр – Ризван Ахмедханов – 37.

Купэу «Къыблэм» 2018 – 2019-рэ илъэс ешІэгъур щаухыгъ. «Зэкъошныгъэр» «Биологым» 1:0-у зэрэтекІуагъэм ишІуагъэкІэ я 5-рэ чІыпІэм къэнэжьыгъ. «Спартак» Налщык я 6-рэ чІыпІэм нахь лъагэу дэкІоен ылъэкІыгъэп.

«Зэкъошныгъэр» «Биологым» зыІокІэм, апэрэ такъикъхэм къащыублагъэу ыпэкІэ илъыщтыгъ. Іащэ Анзор, Къонэ Амир, Тофик Кадиевым, фэшъхьафхэм «Биологым» иухъумакІохэр агъэгумэкІыщтыгъэх. Ризван Ахмедхановыр метрэ 25-рэ фэдизкІэ зыпэчыжьэ къэлапчъэм лъэшэу зыдэом, Іэгуаор чэрэгъузэ хъагъэм икъогъупэ къофагъ. «Биологыр» пчъагъэм емызэгъэу ыпэкІэ къылъыкІуатэщтыгъ, тикъэлапчъэ Іэгуаор къыдидзэнэу чІыпІэшІу ешІакІохэр ифэхэу къыхэкІыгъ. Къэлэпчъэ Іутэу Гиголаевыр, ухъумакІохэр цыхьэшІэгъоу ешІагъэх, «Зэкъошныгъэм» текІоныгъэр 1:0-у къыдихыгъ.

ЕшІэгъухэр

«Черноморец» — «Мэщыкъу» — 2:0, «Ангушт» — «Динамо» — 1:7, «Волгарь» — «Легион» — 1:1, СКА – «Чайка» — 0:1, «Спартак» Налщык – «Спартак» — Владикавказ – 3:0.

Къыдахыгъэхэ чІыпІэхэр

1. **«Чайка» — 70**
2. **«Урожай» — 64**
3. **«Волгарь» — 59**
4. **«Черноморец» — 52**
5. **«Зэкъошныгъ» — 45**
6. **«Спартак» Нч — 43**
7. **«Легион» — 42**
8. **«Биолог» — 37**
9. **«Динамо» — 34**
10. **Спартак» Вл – 30**
11. **«Мэщыкъу» — 29**
12. **«Краснодар-3» — 28**
13. **СКА – 24**
14. **«Ангушт» — 15**
15. **«Академия» — 9.**

«Зэкъошныгъэм» ешІэгъу 15 къыхьыгъ, 13-р шІуахьыгъ, зэфэдэу пчъагъэр зыкІи ешІагъэп.

Илъэс ешІэгъум еплъыкІэу фытиІэм ехьылІагъэхэ тхыгъэхэр «Адыгэ макъэм» къыщыхэтыутыщтых.

ШъуиупчІэхэм тыкъяжэ

Тренер шъхьаІэу Ешыгоо Сэфэрбый упчІэ езытхэ зышІоигъохэр гъэзетым иредакцие мыщ фэдэ телефонкІэ къытеонхэу тяжэ: **52-51-84; 8 928 472-85-88.**

Шъуеужьыр, упчІэхэм мэкъуогъум и 10-м нэс тыкъяжэщт.

НэкІубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкІегъэкІожьых.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъыІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1085

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаІэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаІэм игуадзэр
МэщлІэкъо С. А.

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр
Хъурмэ Хъ. Хь.